

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003862

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-10-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ директора Інституту № 54-ОСН від 18.11.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соболта Юлія Олександрівна
2. Yuliia Sobolta

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-8116-7404

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 27657 Психологія розвитку особистості у сучасному соціокультурному та освітньому просторі

Дата захисту: 31-10-2025

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11001

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.41.21

Тема дисертації:

1. Психотерапевтичні засоби відновлення психоемоційного стану учасників бойових дій
2. Psychotherapeutic methods for recovery of the psycho-emotional state in combatants

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячено теоретико-емпіричному вивченню можливостей корекції психоемоційного стану військовослужбовців на госпітальному етапі реабілітації. Метою дослідження становить теоретико-емпіричне обґрунтування розробки та практичної апробації психодіагностичного комплексу та моделі психологічної допомоги учасникам бойових дій на госпітальному етапі реабілітації. Представлено теоретичний аналіз стрес-асоційованих розладів, зокрема феноменів, що виникають унаслідок бойового досвіду, таких як: інтрузивні симптоми, уникання, алоstatiche навантаження, моральна травма та коморбідні стани (депресія, тривога, психосоматизація). Особливу увагу приділено травма-інформованому підходу, який визначено як базисний у створенні алгоритму стабілізації психоемоційного стану. Теоретично обґрунтовано необхідність інтеграції цього підходу в роботу закладів охорони здоров'я для зменшення ризику ретравматизації та підвищення ефективності реабілітаційних заходів. Визначено

взаємне підсилення симптоматики ПТСР та депресії, тривожних розладів та зловживання психоактивними речовинами, що може ускладнювати діагностику і лікування. Окрема увага приділена феномену «моральної травми», коли пережите або здійснене в ситуації травми суперечить особистим етичним цінностям, що призводить до хронічного почуття провини й сорому. Такі стани нерідко супроводжуються не лише емоційними, а й соматичними проявами, які можуть погіршувати загальне функціонування та вимагають комплексного підходу до терапії. Серед малодосліджених аспектів ПТСР виокремлюють патологічні румінації та руйнування самооцінки, що часто стають рушіями соціальної ізоляції й проблем у міжособистісних стосунках, а також складнощі з формуванням позитивного бачення майбутнього, які суттєво впливають на прогноз та ефективність реабілітаційних заходів. У цьому контексті особливу актуальність набуває психосоматичний підхід, що поєднує біопсихосоціальне розуміння захворювань і є проміжним між соматичною медициною та психіатрією. Дослідження психологічних чинників розвитку психосоматичних розладів у військовослужбовців дозволяє вдосконалити психодіагностичні інструменти та розробити ефективні профілактичні заходи. Наукова новизна та теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні й адаптації травма-інформованого підходу для роботи мультидисциплінарної команди з військовим контингентом в рамках госпітального етапу реабілітації. Такий підхід є складним організаційно, проте відповідно до результатів, отриманих в ході дослідження, показує свою ефективність. Разом з тим вперше досліджено феноменологічні особливості психоедукації як інструменту у межах програм стабілізації психоемоційного стану військовослужбовців. В процесі дослідження розроблено психодіагностичний комплекс, що не є затратним з точки зору ресурсів. Проте, даний комплекс показує ефективність у визначенні пріоритетних пацієнтів з точки зору вираженості симптомів в межах наявної групи, а також пріоритетних тем для опрацювання в рамках індивідуального консультування. Також, в рамках дослідження вперше адаптовано та апробовано метод тріажу для процесу організації надання психологічної допомоги на госпітальному етапі. Практичне значення роботи полягає у формуванні рекомендацій для закладів охорони здоров'я та мультидисциплінарних команд, спрямованих на запобігання ретравматизації й підвищення ефективності психосоціальної підтримки військових. Результати можуть бути інтегровані в існуючі програми реабілітації військовослужбовців та ветеранів.

2. The dissertation research is dedicated to the theoretical and empirical study of psycho-emotional state correction among military personnel during the inpatient rehabilitation. The purpose of the study is to provide theoretical and empirical basis for the development and practical approbation of a psychodiagnostic complex and a model of psychological assistance to combatants during the inpatient rehabilitation. Theoretical analysis of stress-related disorders is presented, focused on phenomena arising from combat experience, such as intrusive symptoms, avoidance, allostatic load, moral injury, and comorbid conditions (depression, anxiety, somatization). Special attention is given to the trauma-informed approach, identified as the foundational basis for creating an algorithm to stabilize psycho-emotional states. The need to integrate this approach into healthcare practices to reduce the risk of retraumatization and enhance the effectiveness of rehabilitation measures is substantiated. The mutual reinforcement of PTSD symptoms, depression, anxiety disorders, and substance abuse, which lead to complication of the diagnosis statement and treatment, is highlighted. personnel with self-help methods to adapt to high-stress conditions and enhance psychological resilience upon returning to service. The theoretical part of the dissertation provides a detailed analysis of diagnostic methods and assessment techniques for stress-related disorders in clinical practice. Distress levels and characteristics are measured using standardized parametric tests assessing subjective experiences and psycho-emotional states, alongside clinical tests and scales targeting physiological and behavioral changes. The observational phase of the research, conducted within institutions under the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, analyzed the prevalence of key stress-related disorder symptoms among personnel. The final sample (n=73) included members of the National Guard of Ukraine and the National Police of Ukraine, both combatants and non-combatants. This phase revealed challenges in self-administered questionnaires, prompting changes to the research format in the empirical phase. Results underscore the importance of psychoeducation in raising awareness and reducing stigma. The study confirmed that symptom severity correlates with combat experience duration. PTSD manifestations are linked to somatization and sleep

disturbances, necessitating an integrated rehabilitation approach. Low emotional resilience positively correlates with subjective quality of life perceptions and increases the likelihood of disorders. This emphasizes the need for resilience development in psychosocial support programs to improve quality of life and reduce mental health risks. The study also identified the need to enhance the diagnostic complex by including suicide risk screening. As part of the dissertation research, the "Traumatic Events Related to Service" checklist was developed, which can be adapted for implementation in primary care settings. Conclusions confirm the necessity of a comprehensive diagnostic approach, highlighting the limited effectiveness of certain psychodiagnostic tools as reflected in the tables of Chapter Two. The effectiveness of the developed psychological assistance algorithm, based on the trauma-informed approach, was tested at the final empirical stage of research. The proposed program, built on short-term interventions incorporating psychoeducation, individual, and group therapy, demonstrated effectiveness in stabilizing psycho-emotional states, reducing distress levels, and enhancing resilience among 92 military personnel. The scientific novelty and theoretical significance of the work lie in substantiating and adapting the trauma-informed approach for multidisciplinary teams working with military personnel during inpatient somatic rehabilitation. While organizationally complex, this approach demonstrated effectiveness according to the study results. Additionally, the phenomenological features of psychoeducation as a tool within programs for stabilizing military personnel's psycho-emotional states were studied for the first time. A psychodiagnostics set of tools was developed, which is resource-efficient yet effective in prioritizing patients based on symptom severity within the cohort and identifying key topics for individual counseling. Furthermore, the triage method was adapted and tested for organizing psychological assistance at the inpatient rehabilitation for the first time. The practical significance of the work lies in formulating recommendations for healthcare institutions and multidisciplinary teams aimed at preventing retraumatization and improving the efficiency of psychosocial support for military personnel. The results can be integrated into existing rehabilitation programs for military personnel and veterans.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Соболта, Ю. (2023). Практичні аспекти розробки короткострокових програм стабілізації психоемоційного стану для учасників бойових дій. Київський журнал сучасної психології та психотерапії, 6(2), 80–88.
- Соболта, Ю. (2023). Особливості організації психологічного супроводу учасників бойових дій, які проходять процес протезування. *Habitus*, (54), 338–343
- Соболта, Ю. (2024). Роль перенесеного тривалого стресу у вираженості соматизації на госпітальному етапі відновлення. Київський журнал сучасної психології та психотерапії, 8, 100–112
- Соболта, Ю. (2025). Особливості змін психоемоційного стану учасників бойових дій в рамках короткострокової програми стабілізації на госпітальному етапі реабілітації. *Наукові інновації та передові технології*. Серія Психологія, 4 (44) 2025

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович
2. Oleh M. Kokun

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1793-8540

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трофімов Андрій Юрійович
2. Andrii Y. Trofimov

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2207-7100

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чистовська Юлія Юріївна

2. Yuliia Y. Chystovska

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7817-1967

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вернік Олексій Леонідович

2. Oleksiy L. Vernik

Кваліфікація: к.психол.н., с.н.с., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0572-2005

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грись Антоніна Михайлівна

2. Antonina M. Hrys

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0153-2303

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чиханцова Олена Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чиханцова Олена Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Зернова Наталія Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна